

EUROPOS SAUGUMO IR BENDRADARBIAVIMO KONFERENCIJA PARYŽIUJE

„European Liaison Group“ vicepirmininkas Z. Juras, grįžęs iš Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos Paryžiuje, sutiko pasidalinti savo išpūdžiais su „Europos Lietuvio“ skaitytojais.

Ne visi paryžiečiai žinojo, kad jų mieste vyksta istorinė ir labai svarbi konferencija. Todėl jie stebėjosi dažnu policijos mašinų sirenų klyksmu, kurios lydėjo atvykstančius į ESBK konferenciją Helsinkio galutinį aktą pasirašiusių valstybių prezidentus ar ministrus pirmininkus, G. Bush, M. Gorbačiov, M. Thatcher, F. Mitterrand ir kitus.

Į konferenciją atvyko ir Baltijos valstybių atstovai, užsienio reikalų ministrai A. Saudargas (Lietuva), J. Jurkanskis (Latvija) ir L. Meri (Estija). Be jų konferencijoje dalyvavo Lietuvos Sąjūdžio Seimo Tarybos pirmininko Juozo Tumelio vadovaujama delegacija, susidedanti iš Jaunosios Lietuvos atstovų, AT deputatų prof. K. Antanavičiaus, E. Zingerio ir Andriukaičio; VLIKo atstovai: dr. A. Budreckis, J. Bobelis, A. Venskuskis ir A. Budreckis; PLB-nės atstovė iš Kanados atvykusi Gabija Petrauskienė ir Prancūzijos LB pirmininkas Ričardas Bačkis. Buvo atvykusių iš Latvijos ir Estijos atstovų.

Lapkričio 18 d. trijų Pabaltijos valstybių užsienio reikalų ministrai susitiko su JAV valstybės sekretorium Baker. Po daugiau nei pusės valandos trukusio pasitarimo estas diplomatas Lippmaa pareiškė, kad „valstybės sekretorius mums išreiškė savo palankumą, bet nieko nepažadėjo“. Jis taip pat pažymėjo, kad per susitikimą su valstybės sekretorium Baker, Estijos, Latvijos ir Lietuvos užsienio reikalų ministrai reikalavo, kad sutartyje dėl įprastinės ginkluotės sumažinimo Europoje būtų įskaitomi pabrėžta, jog trys Pabaltijos Respublikos nesudaro Sovietų Sąjungos teritorijos dalies, prašė, kad JAV ir Europos šalys tvirtiau paremtų Pabaltijos kraštų siekimus. Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas žurnalistams pareiškė, kad jei Sovietų Sąjungoje staiga pasikeistų politinė padėtis, karinė vadovybė galėtų

(Nukelta į 3 psl.)

VEL DEMONSTRUOJA VILNIUJE

Lapkričio 17 d. Vilniuje įvyko demonstracija prieš sovietų okupacinę kariuomenės buvimą Lietuvoje. Buvo sužeisti aštuoni jauni lietuviai. Vienam jaunuoliui buvo sulaužyta koja, kitam nuo lazdos smūgių į galvą, buvo sukrėti smegenys, dar kiti buvo nugabenti į ligoninę su žaizdomis. Jaunuolius sužeidė grubią įsikišę raudonarmiečiai.

Mitingą prieš sovietų okupacinę kariuomenę Vilniuje sušaukė Lietuvos Laisvės Lyga. Žmonės susirinko katedros aikštėje. Vėliau apie du šimtai jaunuolių nužygiavo iki sovietinės kareivinės užmiestyje, čia — kaip praneša užsienio spaudos agentūros — prie kareivinės įėjimo jaunuoliai padėjo karinius bilietus ir pradėjo skanduoti šūkius, kad iš Lietuvos pasitrauktų sovietų ginkluotosios pajėgos. Iš kareivinių išėjo sovietiniai kareiviai iš pradžių švirkšteliais bandė išvaikyti demonstrantus, vėliau pradėjo šaudyti į viršų ir su guminėmis lazdomis mušti jaunimą. Į gatves buvo pasiųsti net keli šarvuočiai. Demonstrantai vėliau išsisklaidė. Sekmdienį padėtis Vilniuje buvo rami.

Panaši demonstracija prieš okupacinę kariuomenę Lietuvoje sekmdienį buvo surengta Kaune, tačiau ji praėjo ramiai, susirėmimų nevyko. Demonstracijos Kaune ir Vilniuje buvo surengtos ryšium su Paryžiuje prasidedančia Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencija.

Pabaltijo kraštų socialdemokratinė partijų pirmininkai pas Europos Parlamento prezidentą Enrique Baron Crespo. Iš kairės: Juri Seim (estas), dr. Valdis Šteins (latvis), Enrique Baron Crespo, Europos Parlamento prezidentas, prof. Marju Lauristin (estė) ir prof. Kazimieras Antanavičius.

Nuotrauka: Europos Parlamento

TRYS DARBO DIENOS

Lietuvos Respublikos AT Pirmininko apsilankymas Londone 1990 m. lapkričio 11-15 dd.

Šios kronikos autorius Romas Kinka yra DBLS-gos Politinių reikalų darbo komisijos koordinatūras, Lietuvos Sąjūdžio igaliotinis Didžiojoje Britanijoje ir Airijos respublikoje ir Didžiosios Britanijos Baltų Tarybos pirmininkas.

DBLS Politinių reikalų darbo komisijos nariai ruošė šiam istoriniam Lietuvos Respublikos AT pirmininko Vytauto Landsbergio apsilankymui pradėjo kokius du mėnesius prieš jo atvykimą. Algiiui Kuliukui atstatydinus iš DBLS sekretoriaus pareigų, praradome brangų ir naudingą žmogų, todėl iki apsilankymo dirbome tryse, o per patį apsilankymą prisidėjo gražus būrys jaunų žmonių, iš jų ypatingas ačiū tenka Michael Ludwig ir Zitai Žilinskaitei, DBLS sekretorei. Į DBLS Politinių reikalų darbo komisiją įeina: Jaras Alkis, DBLS pirmininkas; Povilas Markevičius, DBLS pirmininkas ir komisijos spaudos atstovas, iš aš, kuriam buvo pavesta apsilankymą koordinuoti.

Pradėjome su šokia tokia patirtimi: mudu su Povilu tvarkėme Lietuvos Respublikos ministrės pirmininkės Kazimieros Prunskienės apsilankymą Londone, gegužės 8-9 dienomis. Šį kartą, reikia prisipažinti, viskas buvo kur kas sudėtingiau: su K. Prunskiene atvyko du patarėjai, o AT pirmininką su žmona Gražina lydėjo 5 žmonės. Įskaičius dar 4 Lietuvos spaudos atstovus, iš viso buvo 11 žmonių. Atvyko mums jau gerai pažįstama Laima Andrikenė, AT deputatė ir AT Užsienio reikalų komisijos narė; Šarūnas Adomavičius ir Ramūnas Bogdanas, AT pirmininko patarėjai; Artūras Skučas, apsaugos viršininkas ir Linas Kulbokas, asmeninė apsauga. Lietuvos spaudai atstovavo Rolandas Barysas, ELTOS direktorius; Ričardas Sartatavičius, Lietuvos TV atstovas, kuris apsilankymą filmavo; Vidas Rachlevičius, „Lietuvos ryto“ redaktoriaus pavaduotojas ir Vladimiras Gulevičius, ELTOS fotografas.

AT pirmininkas su žmona ir palydovais atskrido į Londono Heathrow aerouostą sekmdienio vakare, lapkričio 11 d. Į susitikimą, kuris įvyko „VIP“ (labai svarbių asmenų) kambaryje, atvyko devyni žmonės (skaičius griežtai ribotas); visų pirma Vincas Balickas,

Lietuvos pasiuntinys Didžiojoje Britanijoje, su žmona Stefanija Balickiene; Jaras Alkis; Klemensas Tamošiūnas, Lietuvių Namų Bendrovės pirmininkas; kun. Ričardas Repšys MIC; Vladas Dargis, „Europos Lietuvio“ vyr. redaktorius; Stasys Kasparas, Šv. Kazimiero parapijos komiteto pirmininkas; Zita Žilinskaite ir aš. Gražiais tautiniais rūbais apsirengusi Zita įteikė puokštę gėlių Gražinai Landsbergienei, o aš — Laimai Andrikenei. AT pirmininką ir žmoną oficialiai sutiko Didžiosios Britanijos užsienio reikalų ministerijos (URM) atstovė Madeleine Campbell. Po visų sveikinimų AT pirmininkas savo žodyje pabrėžė, kad atvažiavęs ne atostogų, bet dirbti. Tai jo antras kartas Londone, su turistine grupe buvo atvažiavęs prieš 12 metų. Turėjęs tik dviejų vietinių lietuvių telefonų numerius, bet neprisiskambinęs. Šis yra pirmasis susitikimas su vietiniais lietuviais. Visus atvykusius URM šoferių vairuojami limuzinai pervežė į Londoną.

Dirbti AT pirmininkui teko: numatyta programa buvo pilna. Stebėjau AT pirmininko kruopštumu bei ištverme: įtampa, tempas ir toks atsakingas darbas!

Iš aerouosto AT pirmininkas su žmona Gražina, lydimi Madeleine Campbell, atvyko į Lietuvos Pasiuntinybę, kurioje ir apsistojo. Kitus svečius apgyvendino Lietuvių Namuose arba arti esančiuose viešbučiuose. Atsisveikinę su AT pirmininku bei žmona ir nuvykę į Lietuvį Namus radau triušiančius Povilą ir Michael; jie pagal tvarkaraštį skirstė automobilius rytojaus dienai: kuris šoferis, kuriuos asmenis veš kur ir kada? Povilas ir Michael atsineš miegmaišius pasirošę nakčiai. Taip jie budėjo visą dieną ir naktį Sąjungos raštineje, kuri laikinai tapo AT pirmininko apsilankymo ryšių centru. Ačiū Dievui, kad dar yra pas mus tokių pasižventusių jaunuolių, nors ir lietuviškai nekalbančių!

PIRMADIENIS

Pirmoji AT pirmininko apsilankymo darbo diena prasidėjo 8 val. Pasiuntinybėje valgant pusryčius (kaip anglai sako „working breakfast“). AT pirmininkas, jo patarėjai, aš ir Jaras Alkis smulkiai aptarėme dienos programą. Visiems išdalinau gražiai paruoštas programos eigos, numatytų pasimatymų

su parlamentariais tvarkos ir šiaip vertingos informacijos bylas. Esu dėkingas Algiiui Kuliukui, kuris mano rankraštį perrašė kompiuteriu ir darbą atliko kruopščiai ir profesionaliai.

Nuo 9.30—10.30 vyko konfidencialus pasitarimas su Vincu Balicku, ilgiausiai tarnaujančiu Lietuvos diplomatu užsienyje. Po to sekė pasikalbėjimas su Clarence Mitchell iš BBC TV Breakfast News (ši TV laida buvo rodoma sekantį rytą); pasikalbėjimas su „The Independent“ dienraščio rytų Europos skyriaus vedėju Steve Crashaw (straipsnis buvo atspausdintas sekančios dienos laidoje). Paskutinis pasikalbėjimas vyko su „The Times“ dienraščio diplomatinį reikalų skyriaus vedėju Andrew McEwen (jo straipsnis taip pat buvo atspausdintas sekančios dienos laidoje). Su A. MacEwen buvau susitikęs anksčiau ir jam įteikiau AT pirmininko biografiją. Todėl man buvo įdomus AT pirmininko atsakymas į klausimą, kad dėl plaštakos kaulų struktūros tapo ne pianistu, o muzikologu. AT pirmininkas atsakė, kad gal ir tiesa, bet ne dėl to jis tapo politiku.

Visą popietę AT pirmininkas su žmona Gražina, pianiste ir akomponuotoja, praleido Guildhall Muzikos ir dramos aukštojoje mokykloje (Guildhall School of Music and Drama) prie Barbican didžiulio kultūros centro Londone.

Mes su Povilu iš anksto buvome nutarę neapkrauti programos vien politiniu darbu, bet pajavairinti ir kultūrinio gyvenimo momentais — AT pirmininkui

(Nukelta į 4 psl.)

LATVIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Lapkričio 18-ąją visoje Latvijoje buvo plačiai ir iškilmingai atžymėta Latvijos nepriklausomybės paskelbimo 72-sios metinės. Pagrindinės metinių iškilnės įvyko Rygoje prie Laisvės paminklo ir katedros aikštėje. Respublikos vyriausybės vadovai ir nariai, deputatai, įvairių organizacijų atstovai prie paminklo padėjo gėlių puokštes, mitingas vyko katedros aikštėje, jam pasibaigus žmonių minia su tautinėmis vėliavomis žygiavo sostinės gatvėmis, gaudžiant visų bažnyčių varpams.

Pavakare prie namų langų buvo išstatytos degančios žvakutės. Liaudies dainų ir šokių ansamblių surengė koncertus.

LIETUVOJE

Mokslo simpoziumas

1991 m. gegužės 23-30 dienomis Vilniuje ir Kaune įvyks VII Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumas, į kurį bus kviečiami visame pasaulyje gyvenantieji lietuviai mokslininkai ir menininkai. Suinteresuotieji tuo simpoziumu, ar norintieji jame dalyvauti, papildomų informacijų gali gauti kreipdamiesi šiuo adresu:

Lietuvos tarptautinių organizacijų komitetas, 232600 Vilnius, Daukanto A. 3-8, Lithuania.

Pagerbė mirusius

Lapkričio pirmoji lietuviui visada buvo rimties ir susikaupimo diena. Šiomet Lietuvoje ji buvo oficialiai paskelbta Visų Šventųjų ir Mirusiųjų minėjimo diena. Bažnyčiose, kapinėse ir kapinaitėse plaikstėsi žvakučių ugnys, tėvų, senelių, prosenelių, brolių ir seserų amžino poilsio vietose sužydo rudens šalnų nepakąstos gėlės. Šventa malda, tyliu žodžiu buvo bendrauta su tais, kuriems nelemta buvo sulaukti atgimstančios Lietuvos.

Pagalba mokytojams

Lietuvos Sąjūdžio Seimo taryba prašo atkreipti dėmesį į lietuvių kalbos mokytojus, dirbančius sunkiomis sąlygomis pietryčių Lietuvoje, Baltarusijoje, Kaliningrado srityje ir kitur. Dažniausiai tai — savanoriai, pasiaukojantys žmonės, lietuvių kultūros skleidėjai bei ugdytojai, dirbantys vardan idėjos, vardan Lietuvos. Jiems reikalinga finansinė parama. Pinigus prašoma siųsti Lietuvos Sąjūdžio sąskaiton, nurodant paskirtį „Lietuvių kalbos mokytojams“.

Sniečkus — Lietuvos Stalinas

Dabar JAV universitete profesorijantis dr. Aleksandras Štomas, neseniai lankydamsis Lietuvoje, davė interviu „Lietuvos rytui“ (X.20). Kalbėdamas apie savo buvusį globėją, jis pasakė: „Man Sniečkus buvo Lietuvos Stalinas...“ Apie grįžimą Lietuvon jis pasakė, jog „gyvendamas užsienyje galiu daugiau padėti Lietuvai, negu gyvendamas Lietuvoje“.

Kurortai — valiutos šaltinis

Lapkričio 8 d. Lietuvos ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė buvo sukvietusi pokalbiui Palangos, Neringos, Druskininkų ir Birštono miestų Tarybų bei valdybų vadovus. Pokalbyje dalyvavo vicepremjeras R. Ozolas ir ministerijų bei mokslo įstaigų atstovai.

K. Prunskienė jiems pasakė, kad Lietuvos kurortai galėtų tapti nemažu valiutinių įplaukų šaltiniu. Ta veikla jau dabar verčiasi poilsio kooperatyvai, deja, ne skatiku nepraturtindami valstybės valiutinio iždo. Numatoma priimti kurortų įstatymą, kuriame atsispindės kurortų plėtojimo strategija. Reikia skubiai spręsti Palangos aerouosto ir pajūryje įsikūrusio karinio poligono problemas.

Naujas teatro vadovas

Kompozitorius Širvinskas patvirtintas Lietuvos operos ir baleto teatro meno vadovu. Iki šiol tas pareigas ėjo teatro direktorius V. Noreika.

Atmintinos dienos

Lietuvos Respublikos AT Prezidiumas nustatė šias atmintinas dienas:

- kovo 4-tąją — šv. Kazimiero — Lietuvos globėjo dieną;
- kovo 11-tąją — Lietuvos nepriklausomybės atstatymo dieną;
- gegužės 1-mąją — Tarptautinę darbo šventės dieną;
- gegužės 7-ąją — Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną;
- birželio 14-ąją — Gedulo ir vilties dieną;
- birželio 24-ąją Rasos (Joninių) dieną;
- liepos 15-ąją — Žalgirio mūšio dieną;
- rugpjūčio 23-ąją — Juodojo kaspino dieną;
- rugsejo 8-ąją — Šilinių — Vytauto Didžiojo karūnavimo dieną;
- lapkričio 2-ąją — Vėlinių dieną;
- lapkričio 23-ąją — Lietuvos karių dieną.

LIETUVOS REFORMATAI

Lietuvos reformatų bažnytinis centras buvo ir pasiliko Vilnius. Per šimtmečius Vilniaus centras buvo vadinamas „Unitas Lithuaniae“. Nors reformatų sinodas kartais ir kitur susirinkdavo, bet sinodo vykdomasis komitetas — administracinis organas — kolegija savo nuolatinę būstinę turėjo Vilniuje. Tik nepriklausomos Lietuvos laikais, kai Vilnius buvo lenkų užgrobtas, reformatų sinodas ir kolegijos būstinė buvo perkelta į Biržus. Reformatų Vilniaus sinodui priklausė visose tuometinės Lietuvos žemėse gyvenę reformatai. Todėl dar iki mūsų laikų, t.y. ligi Antrojo pasaulinio karo pabaigos šiam sinodui priklausė parapijos toli už Lietuvos etnografinių ribų. Net į tolimas vietas išsikėlę reformatai sudarydavo savo parapijas, kurios ir toliau priklausydavo Vilniaus sinodui. Tokių parapijų buvo Rygoje, Petrapilyje, Varšuvoje ir kitur.

Lietuvos evangelikų reformatų sinodą sudarydavo kunigai, kuratoriai (sinodas išrenka iš pasauliečių tarpo kuratorių visam amžiui) ir parapijų atstovai, kurie išrenkami po vieną nuo 500 parapijiečių. Iki 1918 m. funkcijų atžvilgiu sinodas dalinosi į bendrąjį visų dalyvių sinodą, kur būdavo aptariami bendrieji reikalai, ir į sinodo sinedrioną, kuriame posėdžiaudavo tik kunigai ir kuratoriai. Anuo metu tik sinedrionas rinkdavosi kuratorius ir skirdavo parapijoms kunigus. Pačios parapijos nerinkdavo sau kunigų. Priedarčių bažnytinis mokesčius parapijos mokėdavo sinodo kasai, iš kur kolegija mokėdavo kunigams atlyginimą. Po 1918 m. sinodas sinedriono nebeturėjo.

Anksčiau moterys nebuvo renkamos kuratoriais, bet nepriklausomos Lietuvos laikais jau ir moterys galėjo būti renkamos. Sinodas išsirenka cenzorių, kuris saugoja, kad posėdžiuose daromi nutarimai nesipriešintų jau veikiantiems įstatymams. Savo nutarimams vykdyti ir Bažnyčios reikalams administruoti, sinodas renka kolegiją, kurią sudaro 4 dvasiškiai ir 4 pasauliečiai. Jie būna renkami trims metams. Kolegijos prezidentas būna pasaulietis, viceprezidentas — dvasiškis.

LIETUVOS LIUTERONYS

Jau nuo XVI šimtmečio antrosios pusės Lietuvos ev. liuteronai turėjo sudarę savo bažnytinę organizaciją. XVII šimtmečio pirmoje pusėje veikė ev. liuteronų lietuvių-žemaičių sinodai. Kitų protestantiškų kraštų pavyzdžiu apie 1652 m. buvo sudaryta ev. liuteronų Vilniaus konsistorija. Vėliau buvo sudaryta ir lietuvių liuteronų konsistorija, kuri pilnai pradėjo veikti nuo 1782 metų. Lietuvos liuteronų Bažnyčiai nuo pat pradžios buvo būdinga demokratinė santvarka. Jos santvarkoje stipriai dalyvavo ir Bažnyčios organams vadovavo pasauliečiai.

Parapijoms priklausė teisė rinkti savo kunigą, taip pat ir kunigų vyresnysis (senjoras, superintendentas) buvo Bažnyčios bendruomenės renkamas. Kunigui nesilaikant parapijos priimtų tvarkos arba jam nukrypus nuo parapijos laikymosi tikėjimo išpažinimo bei Bažnyčios grynų mokslo, parapijos bendruomenė tokį kunigą atleisdavo iš pareigų. Be Švento Rašto ir simbolinių raštų Lietuvos ev. Bažnyčia laikėsi nepakeisto Augsburgiško Tikėjimo išpažinimo — Confesio Augustana.

1832 metais rusų okupantų valdžia buvo panaikinusi Lietuvos liuteronų santvarką, sinodą bei konsistoriją, ir bažnytinę administraciją suliejo su Kurlandijos Bažnyčia. Šiame laikotarpyje lietuvių liuteronų teisės dalyvauti savo Bažnyčios valdymo santvarkoje buvo neberespektuojamos, nes Bažnyčios valdomąjį elementą sudarė svetima tauta. Dėl to net dar nepriklausomybės pradžioje, Lietuvos liuteronų Bažnyčiai besiorganizuojant nepriklausomai, senu įpratimu vokiečiai reiškė pretenzijas vyrauti bažnytiniuose reikaluose. Gi lietuvių liut. parapijiečiai, savo priaugančios inteligentijos ir kai kurių kunigų remiami, reikalavo pilno lietuvių teisių respektavimo bei kitų tautybių nesikišimo į jų parapijų ir bažnytinius reikalus. Tokio pat nusistatymo laikėsi ir Lietuvos latviai liuteronai. Todėl nepriklausomoje Lietuvoje lietuvių liuteronai tvarkė savo reikalus savarankiškai. Taip

su Lietuvos nepriklausomybės atstatymu, atsistatė ir Lietuvos liuteronų Bažnyčios savarankis sinodas bei konsistorija. Kadangi nepriklausomoje Lietuvoje ev. liuteronai buvo įvairių tautybių, o sinodas rūpinosi ne tik tautybiniais, bet ir pasauliečių tautiniais švietimo reikalais, todėl sklandesniai veikimui bendrasis sinodas 1919 m. pasidalino į lietuvių, latvių ir vokiečių sinodus, kurių lietuvių sinodas sudarydavo bendrą Lietuvos ev. liuteronų Bažnyčios konsistoriją.

Kiekvienos minėtos tautybės sinodą sudarydavo parapijų rinkti atstovai (vienas atstovas nuo pilno ar nepilno 500 parapijiečių), kunigai ir konsistorijos nariai. Šie trys sinodai rinkdavo po du atstovus (vieną dvasiškį ir vieną pasaulietį) ir po du pavaduotojus, kurie visi šeši sudarydavo konsistoriją. Šie atstovai taip pat palaikydavo nuolatinį ryšį tarp savojo sinodo parapijų ir konsistorijos, savo posėdžiuose aptardavo reikalus ir nutarimus patiekdavo konsistorijai.

Sinodo išrinktas atstovas dvasiškis būdavo to sinodo senjoras ir sinodo posėdžių pirmininkas. Gi atstovo dvasiškio pavaduotojas būdavo sinodo vicesenjoras. Taigi Lietuvos liuteronų sinodas buvo aukščiausia institucija Bažnyčios ir tikėjimo reikalams.

Konsistorija buvo tik sinodų nutarimų vykdytoja, parapijų administracinę ir bažnytinių reikalų bei kunigų veiklos derintoja, tikybos mokymo parapijose bei mokyklose prižiūrėtoja ir teologijos mokslus išėjusio asmens patikrinimo bei įšventinimo kunigų vykdytoja. Konsistorija taip pat sudarė vedybų skyrybos teismą, krašto valdžios jai buvo pavesta ir liuteronų metrikacijos vykdymas bei priežiūra, o liuteronų kunigai buvo metrikacijos valdininkai. Kaip metrikacijos įstaiga ir vedybų skyrybos teismas — konsistorija buvo savaranki valdžios įstaiga Švietimo ministerijos etatuose ir tik dėl tos priežasties jos prezidentas ir viceprezidentas būdavo skiriami valstybės prezidento. (dr. Antano Smetonos — paskutinis laisvos ir nepriklausomos Lietuvos prezidentas) iš sinodų rinktų atstovų, o kiti konsistorijos nariai būdavo tvirtinami Švietimo ministro trims metams. Konsistorijai, kaip vedybų skyrybų teismui, valdžia skirdavo prokurorą. Gi tikybos ir Bažnyčios požiūriu, Lietuvos liuteronų parapijos, sinodai ir konsistorija buvo visai nuo krašto valdžios nepriklausomi. Paskutinis laisvos ir nepriklausomos Lietuvos evangelikų-liuteronų Konsistorijos prezidentas buvo dr. med. Kristupas Gudaitis (pasaulietis — jau miręs), o viceprezidentu senjoras kunigas Adomas Gelžinius (garbės senjoras išėivijoje), kuris gyveno Braunschweige ir sulaukė garbingų 86 metų amžiaus. Tai buvo paskutinis nepriklausomos Lietuvos Konsistorijos narys, mirė 1988 m. Jam už tai ir už nuopelnus Lietuvii evangelikų liuteronų Bažnyčios sinodas išėivijoje 1966 m. Annaberge suteikė garbės senjoro titulą.

LIUTERONŲ IR REFORMATŲ BENDRAVIMAS

Caro rusijos okupaciniais laikais Lietuvos liuteronų ir reformatų santykiavimas buvo labai susilpnėjęs. Nepriklausomoje Lietuvoje jų santykiai vėl atsinaujino ir pagyvėjo. Vieni į antrų sinodus siųsdavo atstovus sveikinti ir reprezentuoti. Tą dabar daroma išėivijoje. Tarp abiejų Bažnyčių kunigų ir inteligentijos užsimezgė nuoširdus bendradarbiavimas. Lietuvoje abiejų šalių buvo nusistatyta užleisti savo bažnyčias vieni antrų pamaldoms. Liuteronai priėmė reformatų kunigų į savo tarnybą, kurie atlikdavo pamaldas liuteronų tvarka. Reformatams ir liuteronams sutartinai reikalaujant, 1925 m. Lietuvos vyriausybė buvo įsteigusi bendrą evangelikų teologijos fakultetą prie Vytauto Didžiojo Universiteto Kaune, kuriame dėstė dalykus ir ėjo mokslus ir reformatai ir liuteronai. Lietuvos kariuomenės protestantams kariams buvo bendras kapelionas (reformatas). 1938 metais Didžiosios Lietuvos ir Klaipėdos krašto lietuvių liuteronai ir reformatai sudarė bendrą lietuvių evangelikų sąjungą. Reformatų kolegija ir liuteronų konsistorija sutartinai paruošė ir 1941 m.

Kaune išleido bendrą naujai sudarytą giesmyną. Taip įvairiose lietuvių reformatų ir liuteronų gyvenimo srityse nepriklausomoje Lietuvoje, išėivijoje ir dabartinėje Lietuvoje reiškėsi ir reiškiasi nuoširdus suartėjimas ir gyvas bendradarbiavimas. Kaip per 450 metų, taip dabar išėivijoje šių broliškai artimų Bažnyčių nariai tebeina draugiško bendradarbiavimo keliu. Vos praūžus Antrojo pasaulinio karo audroms, reformatai ir liuteronai tremtiniai ėmė šaukti bendrus suvažiavimus. 1946 m. įvyko net bendras sinodas, kuriame buvo išrinkta bendroji lietuvių evangelikų vyriausioji bažnyčios taryba. Pabaltijo universitete buvo susiorganizavę lietuvių evangelikų studentų protestantų būrelis. Bendromis įėjomis buvo leidžiama spauda, giesmynas, tikybos vadovėlis ir kt. Tik po kelių dienų tvirčiau atsistojus ant tremtinio kojų, buvo ir vienių ir antrų pradėti šaukti atskiri sinodai.

Fr. Šlenteris yra parašęs keletą straipsnių apie bažnytinį gyvenimą nepriklausomoje Lietuvoje ir išėivijoje. Bibliotekininkas Artūras Hermanas parašė straipsnį „Lietuvos evangelikų liuteronų bažnytinės tradicijos po Antrojo pasaulinio karo, t.y. nuo 1945-1959 m. dabartinėje Lietuvoje ir dar ilgesnį straipsnį nuo 1959 m. ligi 1986 m. Mūsų garbės senjoras kunigas Adomas Gelžinius išleido vokiečių kalba knygą „Luterische Kirche Litauens“.

Savo kukliu straipsniu paliečiau Lietuvos evangelikus nuo jos įsikūrimo ligi 1941 metų, t.y. ligi repatriacijos į Vokietiją ir išėivijoje. Žinau, kad yra trūkumų, bet šitame straipsnyje negalėjau visko aprašyti.

Kaip matote ir iš kitų straipsnių tėvynėje ir išėivijoje šios abi broliškos Bažnyčios (reformatai ir liuteronai) gyvena ir veikia vieningai Viešpaties vienuogynė.

„Kaip malonu ir kaip miela broliams gyventi vienybėje... Tai lyg rasa, kuri gaivina... Viešpats čia teikia palaimą, gyvybę ir gyvenimą per amžius“. (Psalmė 133).

„Uoliai sergėkite Dvasios vienybę taikos ryšiais. Vienas kūnas ir viena Dvasia, kaip ir esate pašaukti į vieną savo pašaukimo viltį. Vienas Viešpats, vienas tikėjimas, vienas Krikštas. Vienas Dievas ir visų Tėvas, kuris virš visų, per visus ir visuose“. (Efeziečiams 4, 3-6).

Kunigas Fr. Skėrys

TAUTOS FONDO ATEITIS

Lapkričio 3 d. Clevelande, JAV, įvykusiame VLIKo Seimo posėdyje Tautos Fondo Valdybos pirmininkas Juozas Giedraitis padarė išsamų pranešimą apie Tautos Fondo veiklą per pastaruosius metus.

Posėdžio dalyviai galėjo pasidžiaugti, kad, Lietuvai laisvėjant, išėivijos lietuvių stipriau remia Tautos Fondą. Jau trečiame Tautos Fondo pajamos viršija pusę milijono dolerių. Bet tuo pat metu padidėjo ir VLIKo išleidžiamos sumos — šiais metais jau išleista 278 tūkstančiai dolerių. Be to, paskirta pusė milijono Lietuvos Atstatymo reikalams, iš tos sumos 80 tūkstančių dolerių jau išleista.

Įvertinę lietuvių išėivijos dosnumą Tautos Fondui, kas rodo ir pritarimą VLIKo veiklai, J. Giedraitis pažymėjo, jog Tautos Fondas gyvuos dar bent 20 metų, po to, kai Lietuvai įsitvirtinus nepriklausomybė, VLIKas baigs savo misiją. Tautos Fondas tada turės užbaigti įvairius testamentinius įsipareigojimus ir perduoti Lietuvai Laisvės Iždo sutelktus pinigus. O gal, pardavinės dar ir Lietuvos paskolos laktus.

Dėl to J. Giedraitis ragina remti Tautos Fondą aukomis, testamentiniais palikimais ir Unitrust sutartimis, pagal kurias aukotojas iki gyvos galvos gauna pajamas-palikanas už įneštus pinigus (šiais metais — 8 nuošimčius).

Tautos Fondo adresas: Lithuanian National Foundation, Inc., 86-21 114th Street, Richmond Hill, NY 11418, USA.

Tautos Fondo Valdybos pirmininkas J. Giedraitis savo pranešime padėkojo ir aukotojams D. Britanijoje, aukojusiems per Tautos Fondo Atstovybę, kurios adresas yra šis:

Lithuanian National Fund, 2 Ladbroke Gardens, London, W11 2PT.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

KAS NEDIRBA, TAS NEKLYSTA

Rašau dėl P. Tričio laiško („EL“, 1990.XI.23, nr. 45). Netiesa, kad niekas iš lietuvių nebuvo įleistas į salę, kur vyko Lietuvos Respublikos AT pirmininko Vytauto Landsbergio spaudos konferencija — buvo mūsų salė. Taigi, kalbėti apie kokią „geležinę uždangą“ yra iš tikrųjų nepaprastai reikalą perdėti. Suprantame, kad P. Tričio ir vieno kito iš Lietuvos Namų direktorių į salę neįleido. Apmaudu, jeigu kas tai suprastų kaip įžeidimą.

Visų pirma spaudos konferencija paskirta spaudos atstovams. Todėl ir buvo, mūsų manymu visai logiškai, duota pirmenybė britų spaudos, radijo bei televizijos stočių atstovams įeiti į salę ir gauti atsisėsti, nes numatėme, kad kitaip vėl bus kaip buvo su K. Prunskienės spaudos konferencija, kur iš karto prisipildė palyginus mažą salę, buvo baisi kamsatis, sėdėjo mūsų šaliai, o kai kuriems britų žurnalistams teko stovėti prie durų ar net už durų, kas tikrai nebuvo mums naudinga. Jeigu kas iš mūsų jaunimo ir persistengė, tai tik su geriausiomis intencijomis. Kaip sako mūsų liaudies išmintis „kas nedirba, tas neklysta“.

Sekantį kartą tokių „ekscesų“ (!) išvengti gal reikės išduoti kai kuriems lietuviams (klauskimas: kuriems?) garbės žurnalisto pasą arba, kas būtų paprasčiau, suprasti reikalą, neužsigauti ir laukti eilės.

Antradienio vakare, t.y. po spaudos konferencijos ir pasikalbėjimų su spaudos atstovais, Lietuvių Namuose įvyko priėmimas, į kurį visi vietiniai buvo kviečiami dalyvauti. Lietuvos Respublikos AT pirmininkas padarė pranešimą ir visiems buvo duota proga pasveikinti pirmininką su žmona, kas kaip tik, galvoju, „padėjo išėiviams pasijauti arčiau tėvynės“. Kaip žinia, DBLS ir Lietuvių Namų Bendrovės valdybos nariai su AT pirmininku tarėsi atskirai, per vakarienę.

Manau, reikėtų džiaugtis, kad mūsų jaunimas, nors kai kurie iš jų lietuviškai ir nekalba, noriai prisideda prie tokios tikrai sudėtingos dienos ruošos. Norėčiau jiems šia proga padėkoti.

Povilas Markevičius

DBLS pirmininkas, DBLS Politinių reikalų darbo komisijos narys ir Spaudos atstovas.

NORIU PATIKSLINTI

Siunčiu jums trumpą atsakymą į VLIKo ELTOS pranešimą, kurį jūs atspausdinote „Europos Lietuvio“ 33 numeryje „Kommentaras apie Europos Lietuvių Studijų Savaitę“.

Aš nesileidžiu į polemiką ir nenoriu atsakyti į VLIKo atstovų užsipuolimus. Aš tik nenoriu praleisti mūsų ruošų Studijų Savaitę liečiančius netikslumus. Skaitant tą VLIKo ELTOS pranešimą atrodytų, kad VLIKas buvo užmirštas ir nepakviestas į taip svarbią Europos lietuvių manifestaciją.

Tris mėnesius prieš Studijų Savaitės pradžią Šveicarijos LB pirmininkas N. Prielaida, VLIKo pirmininkui dr. K. Bobeliui, pasiuntė oficialų pakvietimą dalyvauti ir prisidėti prie Studijų Savaitės realizavimo. Atsakymo negavus, po dviejų mėnesių antras pakvietimas buvo pasiųstas. Tačiau ir šis pakvietimas liko neatsakytas.

Paašikėjus, kad Europos lietuviškųjų studijų savaitėje dalyvaus Lietuvos AT pirmininkas Vytautas Landsbergis, tris dienas prieš Studijų Savaitės atidarymą, dr. Kriauciūnas skambino Šveicarijos LB vicepirmininkui dr. Dargužui-Hofer ir pranešė, kad Studijų Savaitėje dalyvaus VLIKo atstovas T. Blinstrubas. Po dviejų dienų antrasis VLIKo atstovas E. Bartkus pranešė, kad jis irgi dalyvaus. Abu VLIKo atstovai atvykę Studijų Savaitės paramai įteikė po 500 dolerių, už šią dosnią paramą nuoširdžiai esame dėkingi.

Studijų Savaitės atidarymo metu VLIKo atstovams buvo leista pasisakyti, neribojant nei laiko, nei temos. Jie tuo pasinaudojo 10-15 minučių VLIKo apologetikai.

VLIKo atstovų nepasitenkinimą sukėlė PLB-vės pirmininko paskaita „Sustoje laikrodžiai pajudėjo“. Ji VLIKo ELTOS laidoje buvo aprašyta, kaip nektūringa, netaktiška ir užgauli ir kad Einsiedelne buvo atsisakyta Gotlande

pasizadėto bendradarbiavimo, pradėtas Europos lietuvių skaldymas.

Studijų Savaitės uždarymo metu dr. Dargužas-Hofer suteikė VLIKo atstovams neribotą laiką pasisakyti dėl V. Bieliausko patikslinimų, jie tuo pasinaudojo ir pareiškė nepasitenkinimą.

Tiek Lietuvos atstovų, tiek išėivijos lietuvių teigimu Studijų Savaitė Einsiedelne buvo naudinga. Buvo užmegzti nuoširdūs bendradarbiavimo ryšiai, priimti nutarimai, bendri atsišaukimai į lietuvių ir Pasaulio vyriausybes. Būtų ji dar naudingesnė buvusi, jei Studijų Savaitės dvasia atsispindėtų Veiksnių harmonijoje ir kuri, palikus nuošalyje viršininkystės užmačias, vieningai siektų vieno tikslo — Lietuvos Nepriklausomybės.

N. Prielaida, Šveicarija

ŠIRDĮ VIRPINANTI KALBA

Perskaitęs Lietuvos Respublikos AT pirmininko V. Landsbergio kalbą, pasakytą Britų Parlamento ir Lordų Rūmų atstovams, skubu prašyti „EL“ Redakciją (gal jau daroma?) tą, gilią išminties, neginčijamos tiesos ir širdį virpinančios jo kalbos vertimą į anglų kalbą, atspausinti dideliais kiekiais ir išsiuntinėti lietuvių kolonijoms provincijoje, kad jos galėtų ją paskleisti tarp parlamentarų (visų partijų) ir jų būstinių provincijose. Girdėtas žodis, dažnai pro vieną ausį įeina, o pro kitą išeina, o rašytus žodžius parlamentariai renka ir deda į savo veiklos bylas ir, reikalui priėjus, jais pasinaudoja. Nors padauginimo spaustuvelių yra ir provincijose, bet, manau, tiksčiau būtų jums, girdėjusiems jo kalbą, tai padaryti.

K. Vilkonis, Anglija

NUBRAUKS AŠARĖLĖ NUO NAŠLAČIO SKRUOSTO

Jau pats laikas ruošti šventoms Kalėdoms, nes be gausybės šventinių atvirukų, žvilgančių kaspinėlių bei popierių, egliųčių ir žvangučių ir labai dažnai „nežinia-ką-daryti“ dovanų, nebeįmanoma čia atšvesti Kristaus Užgimimo švenčių.

Biznierių bloko gudriai sumontuotos šventinės „tradicijos“ anglosaksų šalyse vyte veja mus į parduotuves. O mes tiesiog galvotrukščiai į jas, nežiūrint ar turim laiko, ar pakaks sveikatos. Apie kitą išeitį nedrįstame net pagalvoti, o mūsų gera valia, sunkiai sutaupti pinigai, dažnai net mūsų pačių gražios, atsivežtos iš Lietuvos, tradicijos nebeturi balso kovoje. Atsidūsti ir pasakai — „prieš vėją nepapūsi“. O su kiekviena diena vis sunkiau tie visi reikalai lipa ant kulnų.

Skubiai pakuoji ir skubiai imi vilkt dėžes, dėželytes adresatams — jos visos blizgančios, kaspinuotos, rafinuotos. O atgabentus lobius besišypsodami sukauname kambario kampe ir iki švenčių uždengiamė tą kampą audeklu, kad kieno nors pikta akis „nepatikrintų“ mums patiems dar nežinomų lobius. Ši paslaptis bus atidengta tik Kalėdų rytą. O po to seka naujas, nuobodus ritualas — visiems, visiems padėkoti: kam gyvu žodžiu, kam telefono skambučiu, o neretai ir laišku. O čia energijos bus daug sunaudota, giriant dovanotojų taiklų sumanumą, retą skonį, nesvarbu, jog bus meluojama „per akis“. „Ačiū“ biznieriams, sukūrusiems tą „pasaką be galo“ ir perdėm liūdną.

Po švenčių dovanas tenka išrūšiuoti ir perkaupti: vienas laiku pristatyti labdaros organizacijoms, kitas užkelti pastogėn. Jau eilę metų galvoju, kaip čia išsisukti bei atsiskaityti tų merkantiliškų spąstų, gerokai supančiojančių žmogų prieš ir po švenčių. Šitam žygiui reikia surasti pasiteisinimą net prieš save.

Taigi, šiais metais šiaip bei taip apskaiciavau, kiek man kainuotų tas blizgantis „sportas“, išskyrus mano laiką ir rūpesčius. Susidarė sumelė, kurią pasiunčiau Lietuvos vaikams remti fondui, kuriuo rūpinasi darbštūs ir pasišventę žmonės. Kaip ir kiekvieną centą, taip ir „kaspinėlių ir žvangučių“ centus investuos į tie būtiniausias vaistus, mediciniskus instrumentus ir panašiai.

Ir jei tie keli centai nubrauks ir mažytę ašarėlę nuo našlačio skruosto Lietuvoje Šv. Kalėdų metu, išdžiūti pasakysiu — šį karą laimėjau!

Linksmų Šv. Kalėdų visiems!

Elena Gaputytė, Anglija

ŽMONĖS IR ĮVYKIAI

Lietuvos Respublikos AT prezidentas Vytautas Landsbergis prieš išvykdamas iš Londono savo įspūdžius įrašo į video juostą.

Grazina Landsbergienė spaudos konferencijos metu Lietuvių Namuose, Londone. Nuotraukos: ELR

Pabaltijo valstybių delegacijos nariai sėdi Danijos delegacijos svečių skyriuje Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje New Yorke. Iš kairės į dešinę: Lietuvos Užsienio reikalų ministro asistentas Oskaras Jusys; Lietuvos Užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas; Latvijos URM Janis Jurkšans; Lietuvos Generalinis konsulas Anicetas Simutis ir Estijos Generalinis konsulas E. Jaakson.

Nuotrauka: G. Damušytės (LIC)

VOKIETIJOJE

MIRĖ URTE BENDIKAITE
(URTE BENDIK) BRAUNSCHWEIGE

Urtė Bendikaitė (Urtė Bendik) gimusi 1919 m. kovo 30 d. Šiaudynės kaime, Batakių valsčiuje, Tauragės apskr., mirė 1990 m. spalio 28 d. po trumpos ir sunkios ligos Braunschweigo ligoninėje. Krikštyta 1919 m. balandžio 4 d. evangelikų bažnyčioje Baltakiuose ir konfirmuota 1933 m. birželio 4 d. Tėvai turėjo nedidelį ūkį ir be samdinių apdirbdavo patys. 1941 m. ji su tėvais išvyko su repatrijantais į Vokietiją ir pateko į stovyklą Aschaffenburg (Bavariją). Iš čia jie 1945 m. persikėlė pas gimines ir pažįstamus į Mecklenburgą. Iki 1955 m. velionė su tėvais gyveno kartu. Neiškentusi DDR smurto režimo ji viena persikėlė 1955 m. iš Rytų į Vakarų Vokietiją ir apsigyveno Salzgitter-Thiede. Tėvelis mirė 1956 m. Po tėvelio mirties ji pasiėmė mamytę pas save. Salzgitter-Thiede mamytė mirė ir po to ji tuojau persikėlė į Braunschweigo miestą. Čia ji gyveno nuosavame bute iki mirties.

Urtė Bendikaitė turėjo atvirą širdį visiems, ypačiai mūsų broliams ir sesėms iš Lietuvos. Visur nuosirdžiai ir pasišventusiai padėdavo, kur buvo reikalinga. Metų metus slaugė mūsų garbės senjorą ir Nepriklausomos Lietuvos evangelikų liuteronų konsistorijos viceprezidentą kunigą Adomą Gelžinių, kuris mirė 1988 m. birželio 22 d. Braunschweige, sulaukęs 86 m. Už tai kunigas Fr. Skėrys išreiškė velionei didžiausią padėką ir pagarbą.

Krikščioniškoje meilėje ji buvo su lietuviais susirišusi. Viename pokalbyje ji man pasakė, kad jos mamytė meldėsi už savo dukreles ne žemiškų turtų, bet Dievo malonės ir Šventosios Dvasios. Gilesnis tikėjimo patyrimas buvo jai vakare prieš konfirmaciją. Dienos metu išspuošė tinkamai bažnyčią. Po to su viena mergaite konfirmante klaupėmės prie altoriaus ir nuosirdžiai, su ašaromis meldėme Jėzaus Kristaus palaimos ateičiai, ne tik rytdienai, bet visam gyvenimui. Urtė buvo ištikima Jėzui Kristui iki savo gyvenimo pabaigos.

Laidotuvės įvyko 1990 m. lapkričio 7 d. Braunschweigo pagrindinėse kapinėse. Laidotuvių apeigas dviem kalbom atliko kunigas Fr. Skėrys iš Mannheimo. Laidotuvėse dalyvavo apie 50 žmonių: giminės iš Tauragės, broliai ir seserys kilę iš Lietuvos, kurie gyvena Braunschweigo apylinkėse ir Lebenstedte (dalyvavo Lebenstedto parapijos pirmininkas Jonas Rupkalvis su delegacija) ir vokiečių „Ekklesijos“ parapijos parapijiečiai-tės. Šermenėse kalbėjo tos parapijos sakytojas Ochs ir iškėlė Urtės Bendikaitės nuopelnus bei gilią tikėjimą.

Testamento vykdytoja yra jos geriausia ir ištikimiausia draugė klaidėdė Ilse Sens, gim. Jagštaitė.

Paliko liūdincius: Lenę Šeputienę, Oną Šereikienę (dukterėčios), Juozą ir Augustą Šimaičius (sūnėnai). Dukterėčios ir vienas sūnėnas iš Tauragės dalyvavo laidotuvėse. Augustas Šimaitis neturėjo kelionės paso ir vizos negavo.

Giminėms, draugams ir pažįstamiems mūsų tautiečiams reiškiau savo gilią užuojautą ir kartu su jais liūdžiu netekęs ištikimos dievobaimingos parapijietės. Čia mes neturime pasiliekančios vietos, bet būsimos ieškome.

Ilsėkis, miela Urtike, Viešpaties ramybėje nors ir negimtojoj, bet svetingoje žemėje Vakarų Vokietijoje. Mirusiai, Viešpatie, suteik ramybę, kuri viršija žmogaus išmanymą. Tave visuomet pagarbiai minėsime.

Visi dalyviai buvo Ise Sens pakviesti į svetainę kavos su pyragu ir kitais užkandžiais.

Laidotuvių pamokslas: Psalmė 90, nuo 1 ligi 12 skirsnelio.

Kunigas Fr. Skėrys

PATAISYMAS

Lapkričio 9 d. „EL“ nr. 43, straipsnyje „Lietuvių Evangelikų-Liuteronų Bažnyčia Vokietijoje ir Lietuvoje“ įsivėlė šios klaidos: sakinyje „Kun. M. Klumbis kelis kartus metuose aktualiomis temomis praveda poilsio dienas Augsburgė... turėtų būti Annaberge, o sakinyje „Mūsų LiEL Bažnyčios išdininkas yra dr. Andrius Koenigin-König... turėtų būti dr. Andrius Koenigis-König.“

ITALIJOJE

PADĖKA POPIEŽIUI

Italijos LB vicepirmininkas Kazys Lozoraitis per Vatikano valstybės sekretoriaus pavaduotoją santykiams su valstybėmis arkivyskupą Sodano telegrama, bendruomenės vardu padėkojo Popiežiui už nuolatinį tėvišką rūpestį katalikiškąja Lietuva, paprašė, kad Šventasis Tėvas per susitikimą su prezidentu Gorbačiovu paremtų neliečiamą lietuvių tautos teisę į suverenumą ir nepriklausomybę, paragintų prezidentą teisingai ir taikingai išspręsti Lietuvos ir Sovietų Sąjungos santykius. Taip pat Popiežių prašė palaikyti lietuvių troškimą vėl įsijungti į laisvųjų Europos tautų bendruomenę. Telegrama buvo pasiųsta Popiežiaus susitikimo su Gorbačiovu išvakarėse.

LENKIJOJE

LIETUVIŲ KULTŪROS PAMINKLŲ
IR APSAUGOS KOMISIJOS
INFORMACIJOS

LKPA Komisija seniai puoselėjo sumanymą užmegzti draugystės ryšius tarp vaivadijos ir jos sostinės Gožuv su atitinkamu regionu ir miestu Lietuvoje. Sakysime, su Žemaitija ir jos sostine Telšiais. Dariaus ir Girėno atminties suvesta draugystė. Ilgai neisekė įgyvendinti ją platesniu mastu — stipriai išreikšti dėkingumą Gožovo ir Myšlibožo valdžioms ir visuomenei už nuosirdų prielankumą ir medžiaginę pagalbą tais laikais, kai Komisija ir Šėcino Skyrius buvo vieniši ir neturtingi. (Myšlibožo urėdija padovanojo ažuolą naujam kryžiatulpiui prie paminklo — tai tik vienas iš vertų atsiminti faktų). Ilgai nesisekė įgyvendinti sumanymą. Dėl įvairių priežasčių. Konkuruoja eję dideli įvykiai.

Šiais metais viešint Lietuvoje Komisijos sekretoriui A. Suraučiui, pasisekė sutvarkyti reikalą su Lietuvos miškininkų sąjungos pirmininku m.k. Algirdu Valavičiumi. Liepos pradžioje Myšlibožo urėdijos atstovai Dolsko girininkas Piotr Nievinskis ir dar du asmenys apsilankė pas Lietuvos miškininkus. Taip pasitaikė, kad teko jiems dalyvauti Baltijos miškininkų kongrese Estijos sostinėje Taline liepos 9-11 dienomis. Pradžią padarė. Teko kalbėtis su grįžusiais liepos 15 d. prie paminklo.

Liepos 15 d. po iškilnių Pšcelnike du automobiliai nuvažiavo į paminklo pašventinimą Aleksandrui Vytautui Viršilai senose katalikų kapinėse Gožove. Studentas Vaisvila iš 27 Kauno grupės kalinių, kalintų Gožovo kalėjime, hitlerininkų kalėjime iškankintas mirė 1944 m. gruodžio mėnesį. Mirusiojo palaikai buvo išgauti ir palaidoti arch. Vytauto Žemkalnio.

Paminklą pašventino kun. A. Rūkša. A.V. Viršilos kapą atrado arch. Vytautas Žemkalnis, 1988 m. dalyvavo iškilnėse prieš Dariaus ir Girėno paminklo Pšcelnike — grįžtant automobiliu į Vilnių, pakeliui užvažiavo į Gožovą ir ieškojo kapo, atpažintą vietą patvirtino katalikų parapijos vestos bažnytinės knygos. Paminklas buvo pastatytas 1989 m. spalio mėnesį, bet jo pašventinimas buvo atidėtas į š.m. liepos mėnesį, dalyvaujant didesniai tautiečių skaičiui.

Gerbiamas V. Žemkalnis labai norėjo dalyvauti pašventinimo iškilnėse, bet dėl amžiaus ir sveikatos negalėjo ryžtis tolimai kelionei. Aldona Vaicekauskienė-Aleksaitė perskaitė jo kalbą prie šventinamo kapo su ankapiniu liaudies meistro nuo Seinų Zenono Knyzos paminklu. Kalbėjo Lietuvos Areaoklubo sekretorius Viktoras Ašmenskas, Kauno Kunigų seminarijos aukštesnio kurso klerikas Vainaravičius ir Komisijos sekretorius A. Suraučius.

A.V. Viršilos paminklas Gožovo senose kapinėse globojamas dviejų lietuviškų šeimų, gyvenančių tame vakarinės Lenkijos mieste.

Yra neapdorotų radinių ir pėdsakų naujiems radiniams. Trūksta darbuotojų. Seinų-Punsko krašte ne mažai liutanių, polonistų ir kultūros darbuotojų su aukštu mokslu pasirinktose srityse. Komisija kviečia juos arčiau susidomėti lietuvių kultūros radiniais ir įsijungti į

EUROPOS SAUGUMO
IR BENDRADARBIAVIMO
KONFERENCIJA PARYŽIUJE

(Atkelta iš 1 psl.)

intis veiksmų prieš demokratines Pabaltijo respublikų vyriausybes. „Tuomet mums reikėtų kažko daugiau, negu švelnios diplomatinės paramos“, pridėjo jis.

Konferencijos pradžioje, lapkričio 19 rytą, 22-jų tautų atstovai, NATO ir Varšuvos Pakto sudarančios valstybės, pasirašė nusiginklavimo sutartį. Po to sekė ESBK priklausančių 34 valstybių vadų-atstovų pasisakymai.

Rytiniame konferencijos posėdyje dalyvavo trijų Baltijos respublikų ministrai pirmininkai, kaip ESBK svečiai. Juos buvo pakvietusios prancūzų, danų, islandų ir lenkų delegacijos. Apie pabaltiečių ministrų buvimą Paryžiuje pranešė didžioji Vakarų spauda, prancūzų, italų ir kitų šalių televizijos.

Paryžiaus ESB Konferencijos popietiniame posėdyje, Sovietų Sąjungos ministrui Severdnadzei reikalaujant, Baltijos respublikų užsienio reikalų ministrai buvo paprašyti aplėisti posėdžių salę. Apie tai posėdyje viešai pranešė Prancūzijos užsienio reikalų ministras Dumas. Ministras Meri, Jurkans ir Saudargas turėjo iš posėdžių salės išeiti.

Apie šį įvykį Londono dienraštis „The Independent“ rašydamas, teigė, kad pats Gorbačiovas, pastebėjęs Baltijos kraštų atstovus ESBK posėdžių salėje pareiškęs, kad įeiti ne jie, tai jis iš šios salės išeis.

Baltijos kraštų atstovams išėjus ESBK posėdis buvo tęsiamas toliau. Paėiliui sekė 34 valstybių pasisakymai dėl Europos saugumo, bendradarbiavimo ir dėl bendros Rytų ir Vakarų Europos ateities. Daugumas kalbėtojų kartojė, kad ši konferencija žymi šaltojo karo pabaigą ir naujo gyvenimo, naujos tvarkos Europoje pradžią.

Klausantis išdidžiai kalbančio M. Gorbačiovo (jis kalbėjo rytiniame posėdyje) atrodė, kad Sovietų Sąjungoje viskas „rožėmis klotas“, kad persitvarkymas vyksta tvarkingai ir veda Sovietų Sąjungą į progresyvų, gerą gyvenimą. Nepaminėjo Baltijos bei kitų respublikų noro būti nepriklausomom, priklausyti Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijai, kad ir stebėtojų teisėmis.

Viena iš geriausių pasakytų kalbų buvo D. Britanijos ministrės pirmininkės Margaret Thatcher. Ji kritiškai įvertino Helskio susitarimus, į kuriuos Sovietų Sąjunga ilgą laiką nekreipė dėmesio. Ir toliau buvo kalinami politiniai disidentai, psichiatrinės ligoninės laikomi asmenys, kurie tereikalavo pagrindinių žmogaus teisių. Ji aiškiai paminėjo pabaltiečių norą išstoti iš Sovietų Sąjungos ir tapti Europos Bendruomenės nariais.

Apie Baltijos respublikas ryškiai kalbėjo Danijos ir Islandijos atstovai, o Lenkijos prezidentas, pavadinęs Lietuvą *kaimynine* valstybe, linkėjo Lietuvai tapti Europos Bendruomenės nare.

Tos pačios dienos vakare vyko Latvijos nepriklausomybės minėjimas. Minėjimo metu vyko pirmoji bendra pabaltiečių spaudos konferencija. Antroji Pabaltiečių spaudos konferencija, globojant Danijos ir Islandijos ESBK delegacijom, vyko Konferencijoje esantiems pasaulio žurnalistams skirtoje teatro salėje. Spaudos konferencijoje Baltijos respublikų užsienio reikalų ministrai padarė pranešimus ir atsakė į žurnalistų paklausimus.

Lapkričio 20 d. Latvijos, Estijos populiarių frontų ir Lietuvos Sąjūdžio vardu, dalyvaujant švedų ir čekoslovakų delegatams, ESBK sekretariatui įteikė 800.000 parašų peticiją, reikalaujančią, kad Baltijos respublikų nepriklausomybės klausimas būtų svarstomas ESBK forumu.

Z. Juras

Komisijos darbus. Baigusiems aukštuosius mokslus humanistams pravartu pasidaruoti savo srityje ir asmeniškai visuomeniniams pagundais, neskaitant savo mokslų ir profesijos vien tik darbo priemone kasdieninės duonos kąšniui pelniti. Ne vien tik duona gyvenama. Kviečiame.

LVDK Slupsko Skyriaus Valdyba
1990.VII.20

EUROPOS LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England

TEL.: 071-727 2470 TELEX: 261947 SOS G FAX: 071-221 6164

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų;

Užsienyje — 25 svarai (Vokietijoje 77 DM) oro paštu.

Vieno skiltyje įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didėsni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštį kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negražinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KALEDINIO BAZARO NEBUS

Šiuo pranešu, kad „Dainava“ daugiau Bazarų neruoš. Yra likę daiktų kuriuos parduosime per sekantį lietuvių subuvimą Sodyboje.

Dainavietės

LONDONO LIETUVIŲ MAIRONIO MOKYKLA KALĖDINĖ EGLUTĖ

Visi maži ir dideli maloniai kviečiami dalyvauti mūsų IV-je Kalėdinėje eglutėje, gruodžio 8 d., 10.30 val., Lietuvių Namuose.

Mokiniai padainuos. Visi pašoksime, o gal net Kalėdų Senelio sulauksime?

Jau keturi metai mokyklos gyvenime praėjo, o mokykla vis didėja!

Atvykite ir pasidžiaukite mūsų jaunimo darbais.

Žiogeliai

SODYBOJE

KALEDŲ ŠVENTĖS LIETUVIŲ SODYBOJE KAINOS

Kūčių vakarienė — £10.00.

Pietūs Kalėdų Dieną — £15.00.

Vakarienė Kalėdų Dieną — £7.50.

Pietūs Kalėdų II Dieną — £10.00.

Kambario kaina su pusryčiais, atskiru dušu ir tualetu — £19.50 asmeniui.

Kambario kaina su pusryčiais, bendru dušu ir tualetu — £14.50 asmeniui.

Visiems lietuviams suteikiama 10% nuolaida.

NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS KAUKIŲ BALIUS

Gruodžio 31 d., pirmadienį, 20 val., Didžiosios Britanijos Lietuvių Jaunimo Sąjunga Sodyboje ruošia kaukių balių, kurio pagrindinė tema bus Pietų Amerika. Baliaus tikslas šelpti pinigais tuos delegatus, kurie vyks į sekantį Pasaulio Jaunimo Kongresą, įvyksiantį 1991 m. gruodžio ir 1992 m. sausio mėnesiais Pietų Amerikoje. Įėjimo kaina £12.50 (pelną Jaunimo Sąjunga pasidalins su DBLS).

Dėl platesnės informacijos kreiptis į Veroniką Juriene, Headley Park, Picketts Hill, Bordon, Hants., GU35 8TE, tel: 0420-472810.

Povilas Markevičius
DBLS pirmininkas

PAMALDOS

Nottingham — gruodžio 2 d., 11.15 val., Židinyje.

Leicester — gruodžio 2 d., 14 val., Švč. Sirdyje, Mere Rd.

Bradford — gruodžio 2 d., 12.30 val.

Stoke-on-Trent — gruodžio 8 d., 17 val. St. Wulstans.

Eccles — gruodžio 9 d., 12.15 val.

Nottingham — gruodžio 9 d., 11.15 val., Židinyje.

Wolverhampton — gruodžio 15 d., šeštadienį, 17 val., Šv. Petre-Pauliujė.

Nottingham — gruodžio 16 d., 11.15 val., Židinyje.

Derby — gruodžio 16 d., 14 val. Bridge Gate.

VLIKo ELTA

LONDONE

LIETUVOS RESPUBLIKOS AT PIRMININKAS LONDONE

LIETUVIŲ PARAPIJOS CENTRE

Spalio 28 d., sekmadienį, po pamaldų parapijos menėje DBLS pirmininkas J. Alkis pranešė apie būsimą AT pirmininko Vytauto Landsbergio vizitą Londone. Tame pranešime jis sakė, kad Londono lietuvių bažnyčioje, lapkričio 14 d., 9 val., bus Mišios, kuriose dalyvaus AT pirmininkas su žmona ir po to jie susitiks su parapijiečiais. Tas pats buvo pakartota ir „Europos Lietuvių“.

Lapkričio 10 d. iš Lietuvių Namų buvo paskleista žinia, kad Mišios bus ne 9 val., o 8.30 val. Ši klaidinanti žinia buvo paskleista plačiai. Nežiūrint to, tikintieji rinkosi į savo parapiją tikėdami „Europos Lietuvių“. Jų susirinko tiek, kad bažnyčioje visiems neužteko vietos. Bažnyčios menė ir koridoriai taip pat buvo pilni iki spūsties. Prieš AT pirmininko atvykimą pasirodė Lietuvos TV, spaudos korespondentai ir fotografai. Pagaliau, Londono lietuvių parapija susilaukė garbingiausių svečių savo gyvenime.

AT pirmininką su žmona prie bažnyčios durų pasitiko klebonas dr. J. Sakevičius MIC, jo padėjėjas kun. R. Repšys MIC. Mišių nebuvo, bet jų vietoje buvo atliktos kitos maldos ir palaiminimas.

Po pamaldų AT pirmininkas prabilo į susirinkusius, kelių generacijų lietuvių išeivių bendruomenę, kviesdamas visus ir toliau būti ištikimais lietuviams, jungtis bendron kovon dėl Lietuvos laisvės ir dažnai lankytis savo senelių, tėvų tėvynėje Lietuvoje.

Parapijos ir Šv. Kazimiero klubo moterys svečius iš Lietuvos ir saviškius vaišino kava, arbata ir rytiniais užkandžiais.

Iš parapijos centro AT pirmininkas buvo išlydėtas pasimatymui su opozicijos lyderiu Neil Kinnock, griausmingai skambant „Ilgiausių ir Pergalingų Metų“ dainos garsams.

S. Kasparas

VAIKAMS REMTI FONDAS BRITISH-LITHUANIAN RELIEF FUND FOR CHILDREN IN LITHUANIA

Šiuo metu daugiausia aukų gauta iš katalikų savaitraščio „The Universe“ skaitytojų.

100.00 sv. — A.S. Bennett (Tyne-Wear); po 25.00 sv. — A. Dementis (Somerset), O Leveskis (Surrey); po 10.00 sv. — A.P. Lawson (Lancs), V. Piera (Twickenham); 6.45 sv. — E.M. Hulme; po 5.00 sv. — Mrs. Midmore (Hants), Lancashire Pensioner, E. Davis (Edmonton), W.T. Sutton (Stevenage), A. Vitkus (Northwood), R.A. Rachel (byrne, Lancs), S.V. Corcorak (Tyne Wear); 1.00 sv. — J.R. Watson (Tyne Wear).

Mrs Lynn Wright gyvenanti Dorking, Surrey, surengė savo namuose „bring and buy“ prie kavos iš ryto susirinkimą. Susidariusį pelną 176.10 sv. auką atsiuntė fondo vadovybei.

Lapkričio 18 d. Vaikams remti fondas šventė savo 6 mėnesių veiklos laikotarpį. Iki šiol aukų gauta 7696.00 svarai.

Fondo vadovybė dėkoja visiems: lietuviams ir britų piliečiams už gausias aukas ir prašo ir toliau neužmiršti Lietuvos vaikų-našlaičių. Siųskite aukas British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania, 21 The Oval, London, E2 9DT.

SVEČIAI IŠ UŽSIENIO PARAPIJOS CENTRE

Lapkričio 18 d., sekmadienį, dalyvavo pamaldose ir svečiavosi parapijos menėje Algimantas Staškevičius iš Vilniaus ir Romualdas Peleckas iš Čikagos.

SPORTO IR SOCIALINIO KLUBO FUTBOLAS

Lapkričio 11 d. Jack Morgan taurės pirmajame turnyre: „Lithuanian Victoria“ 'B' 3 — „Florfield“ 'B' 2.

Pirmosios divizijos: „Lithuanian Victoria“ 'A' 3 — „Norfolk Arms“ 3.

NAUJAS „EL“ REDAKCIJOS IR SĄJUNGOS FAXO NUMERIS

071-221 6164

TRYS DARBO DIENOS

(Atkelta iš 1 psl.)

atsipalaiduoti. Povilas pasiūlė į programą įtraukti Anglų kamerinio orkestro grojamą Mocarto kūrinį koncertą, kuriam diriguos Yehudi Menuhin, vienas iš geriausių pasaulyje žinomų muzikų. Paskambinus Barbican centro vedėjai, ji mielai sutiko pakviesti AT pirmininką į koncertą garbės svečiu.

Man pačiam kilo idėja, jog AT pirmininkui būtų įdomu aplankyti Anglijos aukštąją muzikos mokyklą. Iš trijų galimų, pasirinkau Guildhall mokyklą. Susitikęs su jos vedėju Ian Horsbrugh, paklausiau apie stipendijos galimybes vienam lietuviui aspirantui, vieneriems metams. AT pirmininkas su Ian Horsbrugh šiuo reikalu susitarė, kad pavasarį Vilniuje įvyks studentų pianistų konkursas, kuriame žiuri komisijoje bus ir Guildhall Mokyklos atstovas. Konkursą laimėjęs studentas atvyktų į Londoną sekančiais metais gilinti studijų. Guildhall Mokykla Londone padengtų mokslo išlaidas, o DBLS padėtų studentą apgyvendinti šeimoje. Ian Horsbrugh pabrėžė, kad tokie ryšiai gali būti naudingi ir pačiai mokyklai: studentas atvažiuos su lietuvių kompozitorių kūrinii repertuaru.

Apsilankymą Guildhall Mokykloje filmavo BBC TV Breakfast News. Užėjus į klasę pamokų metu AT pirmininkas pianinu pagrojo vieną Čiurlionio etiudą. Turiu pasakyti, kad iš visų trijų dienų gausių ir svarbių įvykių tai labiausiai mane sujaudino. Vienas iš klausytojų net pastebėjo, kad daugiau būtų tokių kultūrinių lyderių pasaulyje! Po privataus prieškoncertinio priėmimo mokykloje, trumpam užėjome į vedėjo butą, pačiame Barbican centre. Iš ten nuėjome į koncerto salę. Prie įėjimo AT pirmininką ir žmoną oficialiai pasitiko Barbican centro meno vedėjas ir pasodino juos garbingų svečių vietoje. Po koncerto AT pirmininkas susitiko ir pasikalbėjo su Yehudi Menuhin.

Taip pakiliai ir maloniai baigėsi pirmoji darbo diena.

Norisi pridėti, kad Didžiosios Britanijos URM naujasis Sovietų skyriaus vedėjas Roderick Lyne išsikvietė pietums AT deputatę Laimą Andrikiene ir abu AT prezidento patarėjus Šarūną ir Ramūną, juos lydėjo Jaras Alkis. Anksčiau šiais metais panašia proga URM su Lietuvos atstovais pasimatyti atsisakė. Galima pasakyti, kad daroma pažanga.

ANTRADIENIS

Pusryčių metu Pasiuntinybėje buvo naudingas pasimatymas su konservatorių partijos parlamento nariu David Atkinson ir jo sekretorium Timothy Savage. D. Atkinson atėjo su pavyzdgingai paruoštu memorandumu, kuriame buvo išdėstyti britų vyriausybės nusistatymas Lietuvos reikalu ir patarė kokiuose Europos forumuose Lietuvos atstovams veikti. Man teko būti balandžio mėn. Parlamento rūmuose, kai David Atkinson MP pasakė išsamią ir Lietuvos bylai palankią kalbą. Jam tuomet atsakė buvęs užsienio reikalų ministro pavaduotojas William Waldegrave. Mums pabaltiečiams yra svarbu palaikyti gerus ryšius su visų partijų atstovais.

Po pusryčių, Anglijoje apsigyvenusius lenkų portretistę Barbarą Kaczmarowska-Hamilton, nuo 10 iki 11 val. piešė AT pirmininko portretą. Baigtas portretas sekančiais metais bus išstatytas Londone dailininkės asmeniškioje parodoje. Šis kūrybinis momentas AT pirmininkui davė šiek tiek laiko susikaupti prieš, be abejo, svarbiausią visos jo programos punktą — pasimatymą su Didžiosios Britanijos ministre pirmininke Margaret Thatcher. Kas galėjo numatyti, kad man rašant šį rašinį ji atstisatydins?

AT pirmininką palydėti atvažiauo Madeleine Campbell URM limuzinu. Kartu su AT pirmininku į pasimatymą važiuavau aš ir Šarūnas Adomavičius. Čia norėčiau sustoti ties pasirinkta data: kodėl pasimatymas įvyko lapkričio 13 d.? Norėdami nuspręsti, kada yra tiksliausia AT pirmininkui atvykti į Londoną, kreipėmės į visuomet mums palankų dr. David Owen, prityrusį politiką, buvusį leiboristų vyriausybės užsienio reikalų ministrą, dažnai savo nuomonę politiniais reikalais reiškiantį spaudoje. Jis patarė, kad apsilankymas turėtų įvykti

PASAULYJE

Busho ir Gorbačiovo santarvė

Po 45 metų šaltojo karo buvę priešai pranešė pasauliui, kad jie yra draugai ir tų dviejų pusių svarbiausieji asmenys — Bushas ir Gorbačiovas — apsikabino bei šiltai paspaudė rankas. Tai įvyko po susitarimo sumažinti ligi šiol sutarto minimumo abiejų blokų karines pajėgas. Sutartasis ginklų minimumas yra taikomas visoms Varšuvos Pakto valstybėms. Kadangi Sovietų Sąjunga ginklų daugiausiai turėjo, tai jie ir turės daugiau jų sunaikinti. Didžiausias Sovietų rūpestis dabar yra, ką daryti su nereikalingais ginklais. Tankus gal ir galima paversti traktoriais, bet ką daryti su nuginkluotais Raudonosios armijos kariais?

Tuoju po nusiginklavimo konferencijos, kurioje dalyvavo 16 Atlanto ir šešios Varšuvos Pakto valstybės, Paryžiuje įvyko Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencija. Joje dalyvavo 34 valstybės, įskaitant pačias mažiausias Europos valstybes, bet tik ne Baltijos, nes Gorbačiovas joms atskirai dalyvauti neleido. Nors šioje konferencijoje buvo pripažintas padėties pagerėjimas, ypač Sovietų Sąjungoje ir Rytų Europoje, tuo pačiu buvo nutarta būti atsargiems, nes jaunos demokratijos gali vėl pasikeisti, o ir kiti įvykiai pasaulyje nėra palankūs, kaip pav., Persijos įlankoje.

Kada prasidės karas?

Didžiosios Britanijos ministrės pirmininkės vietai užimti rungtyniaujant trims kandidatams, didžiuosiuose Londono dienraščiuose lygiagrečiai buvo klausama, kada ir ar prasidės karas Persijos įlankoje, ar vien ekonomine blokada privers Saddam Hussein pasitraukti iš Kuwait. Bet jeigu jis ir pasitrauktų, Irake liktų visi cheminiai bei kitokie ginklai ir gal galimybė pasigaminti atomines bombas, kuriomis grasintų ne tik Izraeliui, bet ir kitoms kaimyninėms valstybėms. Bet pradėti karą prieš Iraką irgi nėra taip jau paprasta. Taikos ofensyva prasidėjusi Amerikoje, jau pasiekė Europos mases ir klausia, ar apsimoka jaunuolių gyvybėmis ginti alyvų šaltinius.

Lietuvos AT pirmininkas Vytautas Landsbergis Kuwait užpuolimą sulygina su Baltijos valstybių užgrobumu. Šią sudėtingą padėtį Saddam Hussein gudriai išnaudoja savo naudai. Įvairūs buvę žymūs asmenys lankosi Irake ir išgauna po kelis įkaitus. Dabar jis net siūlo paleisti visus įkaitus, kuriuos jis vadina svečiais, pradedant Kalėdų dieną ir baigiant kovo mėn., kada prasidės karščiai ir bus labai sunku kariauti.

Popiežius Maskvoje

Po paskutinės gana ilgos audiencijos pas popiežių Paulių II-jį prezidentas Gorbačiovas pranešė: „Mes susitarėm. Sekantį kartą pasimatysime Sovietų Sąjungoje“. Tačiau Vatikano pareigūnai nemano, kad toks popiežiaus vizitas galėtų įvykti prieš 1992 metus. Pripažįstama tačiau, kad popiežius galėtų varžytis su Gorbačiovu dėl to, kas daugiausia prisidėjo prie Rytų Europos išsilaisvinimo.

Bijomasi pabėgelių

Sovietų Sąjungos vyriausybė pažadėjo, kad po Naujųjų Metų Sovietų Sąjungos piliečiai galės gauti užsienio pasus ir važiuoti kur kas nori. Tuo tačiau labai nesidžiaugia kaimyninės valstybės kaip Austrija, Lenkija, Vengrija ir Čekoslovakija, kurios bijo Sovietų piliečių antplūdžio ir jų nenoro grįžti atgal į Sovietų Sąjungą. Tos valstybės kreipėsi į kitas Vakarų valstybes padėti priimti tuos „turistus“ ir juos apgyvendinti.

prieš Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferenciją Paryžiuje, lapkričio 19-21 dd. ir prieš JAV vykstančius rinkimus, lapkričio 6 d., nes po rinkimų amerikiečiai gali pradėti akciją Kuveite. Kitaip tariant, kilus karui, tokiame apsilankymui būtų labai nedėkingas laikas, nes visas pasaulio spaudos dėmesys ribosis įvykiais Persijos įlankoje. Vienintelė diena, kuri tiko tiek M. Thatcher, tiek AT pirmininkui buvo lapkričio 13 d. Karo, žinoma, bent man rašant, dar nebuvo, bet atsarga gėdos nedaro.

Romas Kinka

(Bus daugiau)